

12.12.12 en andere verhalen

12.12.12

*

Angst en macht

*

De EU, een junkie

*

Jan Bauwens

D/2012/Jan Bauwens, uitgever

12.12.12

Het was een stalen brug belegd met beton voor voetgangers, fietsers en misschien ook een niet te grote kar, een brug die als een boog over de ijsskoude vaart lag, midden in de stad en ik was net over het hoogtepunt heen en dan ging het weer bergaf, toen ik in de rechter binnenzak van mijn winterjas tastte en gewaar werd hoe daar nog twee grote hompen brood staken, boterhammen die ik wellicht maanden geleden had meegenomen naar ik weet niet meer waar en die ik totaal vergeten was om op te eten. Terwijl ik tastte in mijn zak, brak een stuk brood van de ene homp af, het viel op mijn schoen, het zag al helemaal groen en zo schopte ik het ongewild voort, het rolde een eindje over het beton van de brug en gleed dan doorheen de reling om uiteindelijk te belanden op een van de stalen petrels, zo'n meter lager dan het te belopen beton, om zeggens tussenin de gladde weg over de brug en het koude zwarte water.

Net op dat ogenblik kwam zij in tegengestelde richting bergopwaarts de brug op en viel zij in mijn blik: een klein, oud en uitgemergeld Kroatisch moedertje dat mij nu genaderd was tot op nog enkele passen en zij was duidelijk gebiologeerd door het met groene schimmel bedekte brood dat van de weg af rolde en dat op een van de ijzeren staven terzijde van de brug bleef liggen. Zij week uit en keek, mij gunde ze geen blik, ik hoorde haar iets zeggen in haar vreemde taal die nog verwant was aan de taal van Caesar en die in geen tweeduizend jaar veranderd was omdat daar de beschaving stil was blijven staan terwijl hier het verval al ver gevorderd was. Ik ken haar taal niet maar toch verstond ik dat zij iets riep dat moet betekend hebben: "O, mijn god! Kijk nu, wat een homp!" En dan, haast fluisterend: "Ze valt niet in 't water... ze blijft liggen... kan ik er bij? Ja, ik kan er bij, stil nu, ik kan er bij..."

In een reflex wilde ik de grote stukken uit mijn jaszak vissen om ze haar te geven en zo te vermijden dat zij gevaarlijke dingen zou gaan doen, maar ik hield mij in want van groene broodschimmel wordt men

ziek, groene broodschimmel is kankerverwekkend, en zo hield ik een ogenblik de pas in, aarzelend en mij afvragend wat ik voor haar doen kon want nog steeds had ze mij geen blik gegund en zo te zien aan het grimas vol verachting vermengd met onverschilligheid dat haar oud doch rechtvaardig gezicht tekende, was zij ook niet van plan om mij een blik te gunnen en mij derhalve in de gelegenheid te stellen haar te helpen. Het is overigens een universeel gegeven dat mensen die hulp nodig hebben, daar nooit om zullen vragen zolang de trots groter is dan in dit geval de honger, en trots is al te vaak gigantisch.

Minuscuul was haar gestalte, haar ogen leken veel groter dan ze waren en zij volgden daarin slechts het brood na waarvan zij in haar verbeelding al gebeten had. Ik kon slechts toezien hoe zij naar de kant liep van de brug, het brood niet uit het oog verliezend en tegelijk ook zoekend naar een stok waarmee zij misschien bij die vermeende feestmaaltijd kon komen en met diezelfde blik ook pogend, alleen God weet hoe, om de vogels af te weren die immers ook hadden gezien dat er wat te rapen viel en die gewis en zeker honger

leden net als zij, nu dikke ijsschotsen naar adem haptten in het stroperiger wordend kolken in de schaduw van die diepe spleet waarin zich sinds 't begin der tijden een slang van water waaraan maar geen eind kwam dapper een weg bleef banen door de stede.

Zij ging tot bij de ijzeren reling van de brug dewelke zij met haar magere handen niet omklemde omdat ijzer lichaams-warmte wegrooft wijl zij dringend brandstof nodig had; zij stak haar smalle hoofd al door twee stangen, hurkte, reikte met een lange dunne arm waarvan de mouw bleef haken aan een smeedijzeren krul, tot net niet aan de homp, toen daar een meeuw passeerde die zo behendig als zijzelf eens was, voor haar kleine vuistje net niet het brood wegstal in een geruisloze en elegante vlucht.

Op dat ogenblik kruiste mijn pad het hare terwijl wij elk in een zozeer verschillende wereld waren dat een ontmoeting uitgesloten was; ik durfde zelfs niet meer om te kijken toen ik haar voorbijgegaan was en toen ik helemaal beneden aan de overkant der brug gekomen was, had ik er het ra-

den naar vanwaar hij dan afkomstig was,
zo plotseling in de diepte achter mij, die
plons.

12.12.'12

Angst en macht

De aangehouden medeklinker "ng" is het verkrampte geluid dat iemand spontaan voortbrengt - meestal in combinatie met een navenante lichaamshouding - om aan te geven dat hij of zij in ademnood verkeert ofwel in een nog andere noodtoestand welke dringend om verlossing vraagt. De medeklinker duikt dan ook frequent op in woorden die angst aangeven: in het Nederlands zijn dat bijvoorbeeld "eng", "angst" en "bang" maar ook in vele andere talen vormt de "ng"-klank de kern van woorden met gelijkaardige betekenissen. Angst of benauwdheid is de toestand voorafgaand aan een gewisse dood, als die blijft duren, en verwijst naar een bedreiging en naar een bedreiger die deze toestand veroorzaakt door aan de bedreigde het schrikbeeld van diens dood voor te spiegelen. De meest enge bedreigingen zijn deze waarvan uitsluitend de bedreigde getuige is en kan zijn terwijl derden van de duivel geen kwaad weten: zij zouden elke roep om hulp vanwege de bedreigde opvatten als een kinderlijke vrees-

achtigheid of ook nog als een waanvoorstelling, zoals bij uitstek weergegeven in de griezelfilm *Rosemary's baby* van Roman Polanski, die helaas al te vaak door de werkelijkheid wordt overtroffen. De tragiek duikt ook op in het door Schubert op meesterlijke wijze op toon gezette gedicht van Goethe, de ballade *Erlkönig*, en veel vroeger nog is zij het spook van de tegendoelmatigheid, de motor van de klassieke tragedie, in onder meer *Orpheus en Euridicè* en *Oedipus Rex*.

De angst wordt versterkt als alle pogingen tot hulpvraag de situatie slechts kunnen verergeren waardoor de toestand voor het slachtoffer uitzichtloos wordt want een nefaste afloop is dan wel gegarandeerd, precies zoals bij tegenspartelaars die worden meegetrokken in een draaikolk. Een geactualiseerde versie van het spook van de tegendoelmatigheid vormde het hoofdthema in het werk van Ivan Illich (1926-2002) die laat zien hoe de westerse cultuur daar aan ten onder gaat. En onze cultuur is er dan ook een van de angst en de benauwdheid: ons doen en laten worden onophoudelijk gedicteerd, elk verzet daartegen is onmogelijk geworden en derhalve

leven wij in "stress" totdat een "burn-out" ons doet kandideren voor euthanasie. Jawel, als klap op de vuurpijl dienen wij onze bedreigers niet alleen te vergeven maar bovendien moeten wij hun schulden torsen, want wij stappen dan geheel vrijwillig uit het leven, zoals dat nu heet als wij zelfs de hoop hebben opgegeven om als slachtoffer te worden geboekstaafd. Alle Verlichtingstoestanden en emancipatiegolven ten spijt, blijken wij als puntje bij paaltje komt nog steeds de daders van weleer uit het refrein: *mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa*.

Onze cultuur is er een van angst, wij leven in angst, in stress, en die benauwdheid bestaat erin, zoals gezegd, dat wij ons op elk ogenblik opnieuw gedwongen weten om op elkaar volgende externe verwachtingen in te lossen op straffe van ons einde. Edoch, ons einde ware niet eens vreeswekkend indien het zomaar een einde was: de zopas aangegeven macht van de religie, welke best als de primitiefste vorm van politiek mag worden bestempeld, maakt dat na de dood voor elk van ons de hemel volgt ofwel... de hel! Want wat kon een werelds heerser en rechter

aanvangen met een koppigaard zonder agonie of met een getuige die hij niet kon laten zweren, en wel bij diegene die niet zomaar zijn eindig leven in de hand houdt maar zijn lot tot in de absolute eeuwigheid? De eed schept de angst voor de hel en middels die angst hengelt de stoute machthebber naar de waarheid in het hart van de bangerik gelijk een visser naar een grote snoekbaars in een waterpoel. Onze cultuur is een cultuur van manipulatie, en manipuleren is wat een poppenspeler met zijn poppen doet, die op zichzelf slechts vodjes zijn en levenloze maskers welke pas bewegen als hij aan de touwtjes trekt en buikspreekt. De bewegingen van de poppen *volgen* op de bewegingen van de handen die ze vasthouden en zo is de poppenspeler de ziel zelf van de poppen waarmee hij zichzelf en anderen vaak kostelijk vermaakt. Men zou denken dat de poppen het zodanig gewoon zijn om gemanipuleerd te worden dat ze uit zichzelf niets meer ondernemen, maar die meegaandheid is helemaal geen vrucht van foute gewoonten: zij is de natuur zelf van het zagemeel dat de eigenlijke ziel der poppen is.

Godsdienst warempel is wellicht de allerprimitiefste vorm van politiek en nu de Verlichting werd doorwaad met de Franse Revolutie en nog andere doortastende kuren, moest aan een hardnekkig religieus residu, in feite meer folklore dan moraal, recht worden gedaan, zodat dit residu zich van een althans voorlopig voortbestaan verzekerd weet, zoals ook het recht op carnaval of gelijkaardige monumenten welke dan toch mijlpalen zijn in onze historiek. Zo bleef de godsdienst ondanks alles met zijn kerktorentjes waarvan de nostalgie ons leert hoe onvergeeflijk vergeetachtig wij wel zijn en die vergetelheid gaat zelfs zo ver dat op den duur de mensen niet meer blijken te weten waar het dan wel om ging en gaat: de angst voor het eeuwige hellevuur als men eraan verzaken dorst om te gehoorzamen aan de hoger geplaatste in de maatschappelijke orde waarvan de keizer god vertegenwoordigt. De angst, de stress, de druk die nimmer afneemt en die, alle dagen van het leven van de werkmens opeist, precies zoals het er aan toegaat, bolletje na bolletje, bij het lezen van een paternoster. Geke-tend gelijk de biddende aan zijn bidsnoer

is de arbeider aan zijn almanak, want een mens moet bidden en werken, *ora et labora*, en *orare est laborare*, bidden is werken.

Ongetwijfeld is er iets van aan, dat de mens zichzelf pas in zijn werk kan vinden, dat we zijn wat we doen, dat arbeid bevrijdt - *Arbeit macht frei* - en alleen al de depressies waarin heden tallozen verzeilen die niet meer participeren mogen of kunnen aan het maatschappelijke productieproces, getuigt ervan dat wij ons moeten kunnen nuttig weten voor de anderen. Maar als dat nut cru volgen moet uit dwang op mensen die zozeer van wil verstoken lijken als een voddenpop die bengelt aan een koord, dan kan bezwaarlijk nog van zelfrealisatie sprake zijn of van het naar boven halen van het beste van zichzelf. Wie handelen uit angst, die handelen immers niet langer zelf, maar zij worden gehandeld, ze zijn herleid tot object van manipulatie, ontdaan van een wil, slechts uitvoerend wat ánderen van hen willen en bovendien wéten zij vaak niet langer wat die anderen dan wel met hun handen doen. Wéten zij aan welke zaken zij meewerken of vinden de opdrachtge-

vers dat helemaal niet relevant en menen zij dat het volstaat dat ze hun werkvolk betalen zoals men huurlingen betaalt die misschien moorden zonder dat zij daarvan op de hoogte zijn? Beslist bestaan er manipulators die de kunst verstaan om op die wijze niets vermoedende arbeiders zichzelf om te laten brengen, zoals dat het geval is met die godbetert zelfverklaarde ethici die armelui wiens kinderen onze computerafval op de belten recycleren onvruchtbaar willen maken in ruil voor letterlijk een appel en een ei welke zij gretig omarmen zullen omdat zij nu eenmaal honger lijden.

Zelfrealisatie is arbeid en daarbij is zweeten geen taboe en ook van zelfopoffering kan volmondig sprake zijn... zolang de medemens gerespecteerd wordt in zijn waardigheid en gelijkwaardigheid. Die benadering sluit *a priori* uiteraard als een *sine qua non* het model der samenwerking in en het verwerpt ten zeerste de concurrentie en de competitie die, sinds Adam mens is geworden, alleen nog thuishoren in het spel. Ontbreken deze fundamentele zaken in het werk, dan gaat het enkel nog om slavernij en het is dan een zaak van

hongerigen die hun honger stillen met een hongerloon dat zij ontvangen na het blindelings uitvoeren van bevelen van volstrekt onbekenden die god weet wat allemaal uitspoken met de hun aldus toegeëigende werkkraft.

Men kan niet eisen van een man wiens vrouw en kinderen honger lijden dat hij zich keert tegen zijn voedselbron. Maar wee de dag waarop de man begrijpt hoe die vermeende bron van voedsel hem de das omdoet! Of veeleer nog: de dag waarop dit redelijk begrip de bovenhand gaat halen op de angst die hem verlamt als hij het waagt om uit de pas te lopen. Anderhalve eeuw geleden werd in de Verenigde Staten de slavernij definitief afgeschaft en dat is uiteraard een goede zaak. Maar vergeten wij niet de achterbakse argumenten van vele voorstanders dezer bevrijding, die toen reeds verraadden op welke manier de massa bij de neus genomen werd: zij pleitten immers voor de vrijheid aller burgers met het argument dat wie zich vrij wanen ook veel beter renderen...

'Proletariërs', zo werden de arbeiders genoemd ten tijde van de industriële revolu-

tie, en dat betekent zoveel als: mensen die alleen nog hun eigen kinderen bezitten. Vandaag groeit de massa aan van wie helemaal niets meer bezitten, de massa van diegenen die daarentegen een bezit van anderen geworden zijn, een nieuwe vorm van lijfeigenschap dat veel strenger blijkt dan ooit voordien. Want terwijl het werkvolk ooit nog troost kon vinden in de godsdienst die daarom "opium voor het volk" genoemd werd, dreigt nu een religie allen op te slokken met een primitieve, niets ontziende en volstrekt redeloze wet die slechts de onderwerping gebiedt. En de angst, die de motor ervan vormt, zorgt ervoor dat allen zwijgen, zoals ook allen zwegen toen hier niet zo heel lang geleden massa's mensen werden gedeporteerd naar uitroeiingskampen. Niet enkele ongelukkigen, niet tientallen, niet een paar honderd of een paar duizend maar miljoenen.

1 december 2012

De EU, een junkie

"Mundus vult decipi, ergo decipiatur". ()*

En warempel, de waarheid in dit gezegde, toegeschreven aan Petronius, de schrijverszoon van de bestuurder van Syrië onder Caligula ten tijde van Christus, biedt misschien wel de ultieme verklaring voor het dan toch bijzonder onwaarschijnlijke gemak waarmee vandaag, en dan nog op een volstrekt transparante manier, het arme leeuwendeel van de Europese bevolking door een vermogende minderheid wordt afgeroomd, en dit niet langer via de gekende weg van de handel, de productie en de consumptie, doch quasi geheel rechtstreeks door de overheveling van het kapitaal van deze naar gene bankrekeningen. Ja, dat geen haan daar naar kraait kan pas worden begrepen indien het inderdaad zo is dat het volk dit tenslotte ook zo hebben wíl.

Toch blijft het een raadsel hoe de wil van de meerderheid dan op de eigen vernietiging gericht kan zijn, want een gestage groei van de kloof tussen rijk en arm is

het gewisse gevolg van de gigantische manoeuvres, of moet men zeggen 'fratsen', waarmee heden de mega-banken van de allerrijksten, de miljarden koppen tellende wereldbevolking een neus zetten, of horens, want het is hoe dan ook een feit dat wij allemaal te kakken worden gezet.

De Europese Unie is niets anders dan het bedrieglijke reclamebord door corrupte politici in dienst van de financiële elite opgehangen ter verkapping van een van de meest bizarre volksplunderingen aller tijden. De jongste aanwinst die de hele carrousel toelaat om vrijelijk te opereren, is het Europese Noodfonds, het Europees Stabiliteitsmechanisme of het *ESM*, van kracht sinds 1 juli 2012: een kas, zogenoemd opgericht om landen in nood te helpen, maar die voortdurend gespijzigd wordt met de belastinggelden van de armen terwijl de verzamelde sommen helemaal niet naar de noodlijdenden gaan maar naar hen die overschot hebben. En betreft inderdaad een constructie die zichzelf zonder ook maar enige vorm van volksraadpleging geheel boven de wet heeft weten te plaatsen. (°)

Dat het aldus afschilderen van ons politiek werelddeel op een flagrante overdrijving gelijk, wil allerm minst zeggen dat zij er ook een is en dat toont de allerjongste actie, de zogenoemde noodsteun aan Griekenland, andermaal aan. Het is immers een feit dat de allerrijkste Europeanen Griekse reders zijn, beroepsgenoten van de legendarische reder, wijlen Aristoteles Onassis, ooit de rijkste man op aarde. Griekenland is een schiereiland in het centrum van het welvarendste wereldcontinent en de reders maken er sinds oudsher gigantische fortuinen. Ze betalen evenwel helemaal geen belastingen, de meesten onder hen plaatsen hun winsten in het buitenland, bijvoorbeeld op Cyprus of in Zwitserland om aan alle taksen te ontsnappen en zodoende wordt de Griekse overheid opgelicht en komt de staat in geldnood. Zeer onlangs publiceerde een Grieks journalist op het internet een lijst met de tweeduizend rijkste Griekse belastingontduikers, samen goed voor het veelvoudig oplossen van de Griekse staatschuld, maar amper enkele dagen na die publiekmaking zat de dappere man al in de cel. En vorige week besloot de Griekse

overheid om na de storting van ettelijke miljarden Europese steun, alle uitgeschreven ongedekte Griekse staatsbons te verwisselen voor door het Europese noodfonds gedekte bons. In de praktijk houdt dat uiteraard in dat het geld van de armste Europeanen terecht komt bij de rijkste Grieken, want arme Grieken hebben helemaal geen overschot aan kapitaal om te beleggen. De rijken worden rijker, de armen armer, en wie dat nog niet geloven, die moeten maar eens kijken naar de cijfers van de Europese autoverkoop: er worden steeds minder auto's verkocht... maar steeds meer luxewagens.

Hoe de hele zwendel aan zijn einde komen zal, weet niemand maar elkeen kan wel vermoeden dat de vooruitzichten niet rooskleurig zijn. Vast staat in elk geval dat nu de volksplunderingen zoals gezegd verlopen door directe geldtransacties van deze naar gene bankrekening en dus niet langer via de normale 'omweg' van de handel en de nijverheid, elke maatschappelijk nuttige bedrijvigheid zich aan de kant gezet zal weten. In het spel van de verrijking van de elite op de kap van het volk heeft met andere woorden het maat-

schappelijk nut nu helemaal niets meer in de pap te brokken: al het sociaal zinvolle weet zich gepasseerd en moet het onder-spit delven voor niets minder dan de uit-holling van de staat door parasieten. Het lot van de gemeenschap kan warempel met niets beter worden vergeleken dan met de toestand waarin een drugsverslaafde verkeert die immers ook niet langer de maatschappelijk nuttige 'omweg' maakt van arbeid en consumptie: hij zoekt zijn drugs te vinden die aan zijn hersenen het signaal geven dat alles oké is en de rest van dat jammerlijke verhaal is aan elkeen bekend.

5 december 2012

Noten:

() "De wereld wil bedrogen worden; moge hij dan bedrogen worden!"*

(°) De volgende informatieve video gaat over de absolute macht van het ISM (en dateert al van een jaar vóór het van start gaan van het ISM): http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=Lf0O0s-m664M

